СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 64. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 17 березня 1934. VOL. XLII. No. 64. Jersey City, N. J., Saturday, March 17, 1934. THREE CENTS.

Я, ВИ, І ВСІ МИ — В ЮВИЛЕЙНІЙ КАМПАНІЇ У. Н. СОЮЗА

ЗАГРОЗА АВТОМОБІЛЬНОГО СТРАЙКУ

УРЯД СТАРАЄТЬСЯ ЗАПОБІГТИ ПЕРЕРВІ РОБОТИ.

ВАШИНГТОН. — Коли робітнича юнія автомобільних робітників, звязана з Американською Федерацією Праці, хотіла говорити про умови праці з властниками фабрик автомобілів, підприємство Дженерал Моторс відмовилося з нею говорити на тій основі, що вона не має повновласти від робітників.

Боси дали до зрозуміння, що вони хотіли би вперед бачити голосування робітників щодо питання, котра юнія має представляти робітників. На це Американська Федерація Праці видала устами свого предсідника осторогу, що тактика автомобільних підприємців може легко довести до страйку робітників цього промислу. Урядові бюра, головно Краєва Робітнича Рада, почали робити зусилля, щоб довести до полагодження спірних питань, але всі заходи Ради зійшли на ніщо. Тепер тільки приватні члени Ради ще далі ведуть переговори з підприємцями.

НЕСПОКОЇ НА ТЛІ ШОФЕРСЬКОГО СТРАЙКУ.

НЮ ЙОРК. — Не зважаючи на осторогу уряду перед насильствами зі сторони страйкарів, страйк шоферів таксівок системи Пармелі зазначився в четвер кількома такими насильствами.

В одному випадку учасники походу страйкарів стягнули з авта системи Пармелі три жінки і їх побили. Інші побили страйколома, а ще інші розтовкли шиби в авті та поробили інші шкоди на ньому. Коли на допомогу страйколомови надбігли поліцаї, то йому теж обірвалося: його відставлено до шпиталю з викрученою рукою.

Мейор міста робить зусилля полагодити страйк.

УРЯД РОБИТЬ НАТИСК ЗА „НАЙРУ".

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт видав розпорядок, щоби федеральний уряд набудуче не приймав ніяких конкурсових оферт від таких підприємств, які не приняли програми відбудови краю та не мають права вживати синього орла „Найри".

Розпорядок президента, як дехто каже, вимірений між іншим проти автомобільного фабриканта Форда.

НЕСПОКОЇ СЕРЕД РОБІТНИКІВ І КОМПАНІЙНІ ЮНІЇ.

ВАШИНГТОН. — Перед сенатським комітетом для виховання й праці виступали кілька представників робітничих юній, між іншими лідери Американської Федерації Праці.

Свідки заявлялися за законопроєкт сенатора Вагнера та складали вину за невдоволення серед робітництва на компанійні юнії.

ЗАЛІЗНИЦІ ЗАКИДАЮТЬ ПЛЯН ЗНИЖКИ ЗАПЛАТИ.

ВАШИНГТОН. — Представники найбільших залізничих підприємств дали урядови до відома, що вони закинули проголошений недавно плян знижити робітничу заплату залізничим робітникам на 15 процентів.

КАМПАНІЯ ПРОТИ „РЕКЕТУ" ВИКРАДАННЯ ОСІБ.

МЕНФОРД (Оклагома). — Поліція зловила 8 осіб з шайки викрадачів осіб, котра між іншим викрала була сейнт-полського банкира Бремера та випустила його на волю за викупом 200,000 долярів.

Двох з тих бандитів підозрівають за вбивства. В нагінці взяли участь 29 детективів.

Пані Мюнч, жінка лікаря з Ст. Луіс, в стейті Мізурі, котру поліція підозріває за участь у заговорі про викрадення сейнт-луіського лікаря, д-ра Келі, віддалася добровільно в руки поліції, але заперечує свою участь у заговорі. Поліція каже, що вона була герштом банди, котра добула від д-ра Келі великий викуп.

ЗАГАДОЧНА СМЕРТЬ КОРЕАНЦЯ.

НЮ ЙОРК. — Тіло 41-літнього кореанського лікаря Ченг Сей Кима знайдено в апартаменті лікаря. Лікарі ствердили смерть від світляного газу. Хоч у кімнаті знайдено прощання самогубця, поліція робить слідство над причиною смерти лікаря, котрий був широко відомий зі своїх відчитів.

ЗНАЙШЛИ ЛІК НА СПЛЯЧКУ.

НЮ ЙОРК. — Ракефелерівський Інститут для Медичних Розслідів подає до відома, що його лікарям удалося знайти сировицю на недугу св. Людвика (сплячку). Сировиця показалася дуже могутнім середником для лікування мишей, які нащіплено цею недугою. На людях її ще не пробовано.

КОРАБЕЛЬ ОСІВ НА МІЛИНІ.

Норвезький пасажирсько-вантажний корабель „Тай Ін", що мав на собі 12 пасажирів та 45 люда залоги, осів на пісковій мілині в доїзді до порту Сан Франсіско. Щоби корабель підняти з мілини, треба буде вперед виладувати з нього ввесь вантаж.

ЛИЦЕМІРНЕ МИРОЛЮБСТВО.

Москва. Совітська преса присвятила спеціяльні числа 16-літній річниці червоної армії. Всі денники підкреслюють боєву готовість армії та її мілітарні вартости. Одночасно вказують на мирні наміри СССР та виключно оборонні цілі червоної армії.

Всі часописи вказують на небезпеку Японії та Німеччини. Всі підкреслюють велике значіння зближення між СССР і Злученими Державами, Польщею та Францією для цілей мира.

Як бачимо, можна одночасно їхати на конику миролюбства, фабрикувати сотки тисяч танків, літаків і т. д., бути провідником „світової революції" та держати найбільшу армію для ... „виключно оборонних цілей".

ЦУКОР З ДЕРЕВА.

В Регенсбургу (Німеччина) будують модерну фабрику для перерібки дерева на цукор. Одиноким матеріялом, що з нього будуть виробляти цукор, буде дерево; з нього повставатиме по процесі эцукріння 96-процентовий етильовий алькоголь і цукровий білок. При денній перерібці 60 тон сухої деревної субстанції — річна продукція спирту числитиме 4.5 міліона літрів. Притім будуть добувати лігніну (деревну вату), гліцерину, ацетон і чимбарні (гарбарські) матеріяли, що їх нині мусить Німеччина спроваджувати з заграниці.

ЧОТИРИ ЖЕРТВИ РОЗЛЮЧЕНОГО МЕДВЕДЯ.

Дроворуби, що працювали в лісах коло Вильна, розбудили медведя, що запав був у зимовий сон. Розлючений „вуйко", що йому перервали сон, кинувся на найближчого дроворуба і вбив його на місці, а трох інших важко поранив. В лунецьких лісах на Виленщині бачили теж люди медведицю, з малим медвеженятком блукалася по лісі. Здогадуються, що медведицю розбудили теж дроворуби, які в тих околицях стинають тепер дерево.

ЗА ОБЕРЕМОК ХВОРОСТУ ЗАПЛАТИВ ЖИТТЯМ.

В Підліскох коло Мостиськ якийсь бідачиско Ст. Смик вийшов назбирати собі до ліса трохи топива. У хвилині, коли виходив з ліса з оберемком ріща, стрінув його побережник Миколай Михайлишин. Не відомо, чи між ними вивязалася суперечка і бійка — досить, що Михайлишин застрілив Смика. Михайлишина арештувала поліція.

ВІДЧИТУВАННЯ ЕГИПЕТСЬКИХ ІЄРОГЛІФІВ ПРИ ПОМОЧІ ІНФРАЧЕРВОНИХ ПРОМІНІВ.

Британський музей у Лондоні має багато ієрогліфів на шкірі. Досі не можна було їх відчитати, бо поверхня шкіри зовсім звітріла й годі навіть було розпізнати знаки. Один такий уривок відфотографовано на панхроматичну платівку через червоний фільтр та на інфрачервону платівку. На знимці через червоний фільтр виступив напис без звязку. Зате на інфрачервоній платівці виступив він так виразно, наче його щойно недавно написано. Вчені, заохочені цею методою, відфотографували на інфрачервоних платівках усі 12 кусників шкіри й переконалися, що на них знаходився текст, подібний до релігійної, староєгипетської „книги померших" з другого тисячеліття перед Христом.

ЛЕҐІСЛЯТУРА КАРАЄ РЕДАКТОРА ЗА НЕПОСЛУХ.

Стейтова леґіслятура Кентокі засудила Венса Арментрата редактора „Курєр-Джорнал", на 25 долярів кари за те, що не хотів виявити авторів, які критикували стейтовий уряд.

ГОРЯТЬ ЛІСИ.

Над озером Маджоре в північній Італії шаліє велика пожежа лісів, яка щораз сильніше поширюється. Енергійні змагання війська та пожарної сторожі не змогли дотепер спинити пожежі, яка вже огорнула коло 250 гектарів ліса і перекидається внаслідок вітру на нові частини лісів. В огні згинули сотки коров та овець, згоріли теж багацько лісничівок та колиб. Командант пожежної акції зажадав з Медіоляну висилки нових відділів війська.

СТАТИСТИКА ВОЄН.

Один з професорів університету в Гарвард зробив дуже цікаву статистику, а саме, які европейські держави вели найбільше воєн впродовж останніх 1000 літ. За тією статистикою перше місце має Франція зі 185 війнами, з черги Англія 176, Росія 151, Австрія 131, Еспанія 75. За обчисленнями згаданого вченого, в останній світовій війні згинули вісім разів стільки людей, що у всіх війнах упродовж 1000 літ разом.

ГРАБЛЯТЬ НАГРАБЛЕНЕ.

„За Індустріялізацію" (з 16. 2.) пише, що на пермській, омській та томській залізниці „пірати працюють цілою силою пари. Є два роди піратів. Одних і других можна бачити на якійбудь стації, на якомубудь місці. Нападають вони на поїзди з вуглем, що їдять з Кузбасу до Урала. В Челябінську, Петропавловську, Омську малолітні, жінки, чоловіки, узброєні в мішки, кошики та санки, лізуть на вагони з вуглем і крадуть його.

„Другий рід піратів — це кондуктори пасажирських поїздів. Вони нападають на стаціях на вагони з вуглем і беруть ведрами; перед ними є дві можливости: або красти вугіль, або везти пасажирів у неотоплених вагонах. Є між ними такі, що зорганізовано крадуть вугіль. Це називається офіціяльно „відчепленням вагону"".

Як бачимо, „граб награбльонное" дає добрі жнива. Нічого собі — „комуна"!

НЕМИЛА ПРИГОДА КСЬОНДЗА ПРАЛАТА.

В Шелькові коло Варшави трапився такий випадок: Кс. пралат Беньковський вийшов перед вечором на прохід. Коли переходив коло одної дуже глибокої керниці, скортіло його заглянути до неї. Коли однак нахилився над нею, втратив рівновагу і впав до середини. Щоби витягнути місцевого пароха, селяни мусіли зібрати ланцюхи з цілого села. Врешті по великих зусиллях вдалося витягнути з керниці напів живого душпастиря з води. Лікарські оглядини виявили, що кс. пралат сильно потовкся і з перестраху попав у нервовий розстрій.

НАЙМЕНШЕ ЗАСЕЛЕНІ ОСТРОВИ.

Між Канаповими островами, які лежать недалеко берегів Франції, а які належать до Англії, є два невеликі острови Жедо і Лідо, з яких кожний замешкує тільки одно бездітне подружє. Подружє, що живе на острові Жедо, має до розпорядимости 17 гектарів землі, а пара, що „замешкує" Ліду, — 1.5 гектара. Супроти цього з інших ще дрібних островів тієї групи остров Брехо може почванитися досить густим населенням, а саме живе там 6 осіб: 4 чоловіки і дві жінки.

БИК БОРОВСЯ ЗІ СВОЄЮ ВІДБИТКОЮ У ЗЕРКАЛІ.

На одній з вулиць міста Лодзі трапився такий випадок. Якийсь селянин вів до різні великого бика. В одній хвилині бик вирвався йому і почав кидатися з ревом на прохожих. На вулиці зчинилася велика паніка. Люди з криком почали ховатися до брам. Перебігаючи вулицю, задержався сказ[ений] бик перед одним виставовим вікном, за яким, було вставлене велике зеркало. На вид своєї відбитки в зеркалі бик попав у шал, кинувся на виставу й почав її демолювати. Щойно з тяжким трудом вдалося вбити сказтого бика.

В ЛОНДОНІ ОРГАНІЗУЮТЬ ДОПОМОГУ ГОЛОДНИМ НА УКРАЇНІ

ЛОНДОН. — Основано в Лондоні офіціяльний спільний Комітет Допомоги Голодуючим на Радянській Україні. До комітету ввійшли представники „Сосаєті оф Френдс" (Квакри), „Сейв ді Чілдрен Фонд", „Федерейшен оф Джуїш Реліф Організейшенс" і поодинокі особи, зацікавлені справами допомоги. Цей комітет є технічний і тимчасовий. Небавком буде оснований ширший комітет, до якого запросять визначних людей.

ДЕКАНАТИ АПОСТОЛЬСЬКОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

ВАТИКАН МІСТО (Італія). — Апостольська Адміністрація, утворена на Лемківщині, буде складатися з 9 деканатів, а саме: буківського, горлицького, грибівського, динівського, дуклянського, коросненського, мушинського, риманівського і сяніцького. На резиденцію для апостольського адміністратора, о. д-ра М. Нагорянського, визначено Риманів.

ПРАВОСЛАВНІ ГОТУЮТЬСЯ ДО ШИРШОЇ АКЦІЇ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

ВАРШАВА (Польща). — Зприводу назначення Ватиканом Апостольської Адміністрації на Лемківщині православні готуються до акції. У звязку з тим заряджено з благословення митрополита Діонісія в селі Дошниця, повіт Ясло, загальне зібрання Православної Духовної Місії на Лемківщині. Там будуть виголошені відповідні реферати та буде обговорена справа православних братств на Лемківщині, місій та участи духовенства в культурно-народній праці. На це зібрання висилає митрополит Діонісій Г. Павлишина, редактора „Слова", який виголосить реферат на тему „Організація православного братства ім. свящ. Максима Сандовича на Лемківщині".

ДУХОВЕНСТВО ПРОТИ ЖИДІВСЬКИХ НАКЛЕПІВ.

ЛЬВІВ. — Товариство греко-кат. священиків ім. св. Андрея, як організація, котра обєднує українських католицьких священиків Львівської Архиєпархії, оголосило комунікат, у якім з обуренням спростовує вісти, поширювані жидівськими газетами, а звернені проти українського католицького духовенства. Комунікат звернений в першу чергу проти лондонських жидівських газет „Джуїш Кронікл" і „Джуїш Ворлд", які закинули українському католицькому духовенству, що воно нібито ширить антисемітизм і свої протижидівські переконання посунуло до того, що відмовляється хрестити діти тих родичів, які не придержуються бойкоту Жидів; далі відмовляються вінчати, а навіть хоронити мерців нібито тому, що рідня тих мерців продала кілька яєць чи курку Жидам. Комунікат стверджує, що такі наклепи є неможливі вже з огляду на канони і догми католицької церкви.

КАТЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В МІНСТЕРІ.

МІНСТЕР (Німеччина). — В університеті в Мінстері основано катедру української мови. Викладає професор київського університету, Бургардт, котрий походить з німецьких кольоністів з Поділля на Україні. Від 1920 р. був він у Київі професором по ріжних школах, а як у 1931 р. загрозила йому голодова смерть, залишив Україну і прибув до Німеччини.

ПОМЕР ГЕНЕРАЛ ЗАХАР ПАВЛЮХ.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — Помер у 86 році життя Захар Павлюх, генерал-судця бувшої австро-угорської армії і бувший референт військового судівництва при уряді Західньої Української Народньої Републики. Походив із селянської родини, з Хацова, в турчанськім повіті. За ввесь час свого життя був відомий з того, що завжди живо інтересувався українськими справами. Живучи десятки літ у Відні, допомагав він нашій молоді, як і нашій справі. Був теж визначним малярем-портретистом. Залишив цілу галерію портретів українських патріотів-достойників, як теж намалював кілька образів Шевченка і Франка. Помер у домі своєї доньки у Чернівцях, на Буковині.

ПАСХАЛЬНА АКЦІЯ ЕПИСКОПА СТОЙКИ.

УЖГОРОД (Закарпаття). — Єпископ Стойка розпочав пасхальну акцію. Його гаслом є „кожда підкарпатська родина повинна мати паску". Хоче бачити всіх, навіть найбідніших своїх вірних, бодай на Великодні Свята щасливими. Тому видав до священиків розпорядок, щоби не забули за бідних, котрі серед страшної господарської кризи голодують.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МОЛОДЬ ПІД ОПІКУ У. Н. СОЮЗА

НЕ МОЖЕ НЕ ВДАТИСЬ

Не тільки не може, але й не сміє не вдатись кампанія У. Н. Союза за приєднання нових членів. Що би не було, якіб не були перешкоди і якаб не була велика й тяжка депресія, наш У. Н. Союз мусить розростися!

Це точка амбіції нашого покоління подбати про запевнення існування У. Н. Союза. Бо тим задокументуємо нашу національну й духову вартість і силу.

В найтяжчих часах упадку ми завжди видавали загартованих людей, нових піонірів, нових людей посвяти і завзяття, котрі не дали нам загинути. В теперішнім часі ми переживаємо в Америці економічну кризу. На неї звертаємо найбільшу увагу. Але вона переходова. Вона мусить минутись і мусять настати згодом кращі умовини праці і життя. Тому для нас, як Українців, далеко важніша друга криза, яка назріває, а яка звязана з будучністю українського імени в Америці.

У. Н. Союз не боїться матеріяльної кризи. Він так загосподарений, що хіба руїна цілого господарського життя в Америці захитає його економічними основами. Зате більше нас мучить жура за те, що буде з українською ідеєю обезпечених в У. Н. Союзі, а властиво, що буде з тими, які до нашої організації не належать. Членів нашої організації і їхніх дітей маємо під своєю національною контролею. Вони вже так виховані, особливо коли мова про старше покоління, що над ними не треба національної контролі. Але треба допомогти їм передати молодому поколінню те, чим з українського боку налите серце старшого покоління. Зате з дітьми тих Українців, що стоять поза Союзом, справа стоїть далеко гірше. Вони будуть для нас втраченими, як ми завчасу не втягнемо їх до Союзової родини, до Союзової контролі й до Союзового авторитету, опертого на добрій, чесній і вірній службі ідеалам українського народу.

Ми певні, що все те є знане нашому громадянству. І не треба би цього повторювати. Та виходить, що треба. І треба це робити так довго, поки не зрушиться ціла наша іміграція і не возьметься за діло. В перуш чергу, поки кождий член чи членкиня У. Н. Союза не дадуть доброго прикладу і не притягнуть нових членів до нашої організації. Тому саме знов апелюємо до чести, серця і розуму Союзовців: допоможіть затвердити українське імя в Америці й притягайте тут роджені наші діти до У. Н. Союза.

О. Сновида.

ФРАНЦУСЬКІ СКАНДАЛИ І МИ

Цілу Францію стрясають конвульсії. "L'affaire" — „справа", як її коротко всі називають — зіпхнула в кут всякі інші річи і турботи. Ні ґазети, ні публика ні про що не говорять, лише про справу київського Жида Ставіського.

І — що цікаве — як реаґує преса на цю справу. За короткий час виросла вона до значіння величезної **політичної** справи, **справи режіму.** Тепер вже не ставиться справу так: Чи винен Ставіський, чи винна його жінка, чи винні підкуплені посли й міністри; — ні, справу ставиться в ширшу площину: **чи може — а коли** може, то як — істнувати далі тому демократично-парляментарному режімови, який допроваджує до такої корупції, до такого нечуваного упадку авторитету законодатної і виконавчої влади держави?

І поставивши це питання, Французи ясно відповіли на нього: ні, хоч нам і дорогі „здобутки революції", хоч ми й клянемося на ідеї „свободи", але коли ці „здобутки" й ці „свободи" — ведуть до ґанґрени народнього орґанізму — то хай їх чорт візьме!

І тут пропонують ріжні ліки: монархію, бонапартизм, фашизм, обмеження влади парляменту в буджетових і фінансових справах, (щоб запобігти марнотравству заощадженого народніми масами гроша), нарешті — зміцнення влади президента (як в Америці).

І напевно — невдовзі — французька република радикально змінить той режім, який привів до **паралїжу державної влади** і — як наслідок — афери Ставіського...

Ось в цім маємо вчитися у здорового інстинкту французького народу!

Мусимо навчитися не робити з гасел демократії (чи інших) нетикального фетиша! Коли якесь гасло скріплює націю — гаразд! Коли її розкладає — геть з тим гаслом! Колиб ми так робили давніше, то — в часі, коли сцентралізована, „здиктатуризована" Росія ішла на нас 1917-го р. з огнем і мечем, — не бавилисяб в парляментаризм (в догоду „засадам демократії") — не розхитувалиб власної влади, лишеб її скріплювали — хоч би і чорти брали всякі гарні принципи.

Вчімся на будуче!

УКРАЇНСЬКІ ДІТИ НА ЧУЖИНІ

(Надіслане з Праги).

Тисячі української дітвори переживають на чужині довгі роки, розкидані по ріжних країнах. Більшість з них народилися на чужій землі й про Рідний Край має лише абстрактну уяву. Хоч кожна свідома родина намагається збудити в своїх дітей любов до всього рідного, життя на чужині затирає цей вплив, бо діточа душа втягає в себе те, що дитина **бачить** і **чує** й привчається любити те, що є стало довкола неї, отже **чужий** край і **чужу** мову. Дитина нераз любить слу́жницю дужче, як власну матір, бо перша її плекає, бавить і взагалі частіше буває з нею, ніж мати.

Звичайно українська еміґрантська дитина має дві „рідні" мови, але й буває й так, що в школі (чужій, бо українських є незначна скількість) й взагалі поза домом вона добре говорить мовою того краю, де жиє, а дома такою мішаниною, що жаль слухати; писатиж і читати по українськи взагалі не вміє. Ще гірші обставини для національного виховання панують в мішаних родинах, де батько або мати не Українці. В такій родині, звичайно, по українськи взагалі не говорять, а про Україну часто навіть і не згадують зовсім.

Хто сам жиє на чужині й придивляється до української еміґрації, особливо до робітництва, той знає, як дуже асимілюється українська молодь.

Щоб зберегти Україні українська молодь, яка виростає на чужині, треба згуртувати дітей в **національній орґанізації,** і то в такій, щоб своєю програмою забезпечувала дітям **всебічне фізичне й духове** виховання. Такою орґанізацією є світовий рух молоді — СКАВТІНҐ, по українськи ПЛАСТ. Цей рух повстав у Анґлії та згодом педаґоґи інших країн переконалися, що пластове виховання для молоді найкраще і тепер Пласт поширений по всім світі, а пластунів і пластунок разом є понад 3.5 міліона. Українське громадянство знайоме з Пластом як з найбільшою орґанізацією молоді на Західній Україні, що згуртувала коло 8 тисяч пластунів і пластунок (те, що польська влада цю орґанізацію у вересні 1930 р. розвязала, лиш, свідчить про велике значіння Пласту для України).

Пластова орґанізація на чужині дає дитині рідне оточення, рідну мову, пісню й танець на пластових сходинах гурток пластунів (7 до 10 осіб) вивчає під керовництвом свого провідника матеріял з українознавства (відповідно до віку дітей: українські казки й оповідання для дітей, український правопис, історія, ґеоґрафія й література України й т. ін.). Рідний Край стає дитині в Пласті дійсно рідним і вона виховується в патріотичному дусі. Любов до Батьківщини це перша передумова для кожного пластуна, що видно й з першої точки „Пластової присяги". Пластун, що досяг 14 літ і склав „перший пластовий іспит", урочисто присягає, що „любитиме свою Батьківщину, свій нарід і в кожному часі їм буде служити".

Пластове виховання ґрунтується на принципах самостійности й громадськости. Дитина привчається робити все сама, зпочатку на дрібничках: сама собі постелить ліжко, зашиє дірку в одіжі, прибере в хаті; а пізніше дасть собі раду й у природі. Вміє поставити шатро, розложить огнище й зварить просту страву; знає, як помогти товаришеви, що покалічився і т. д. Скільки знаємо дорослих людей, що навіть у дрібному не дадуть собі ради в житті й „пускаються берега", як лиш доля кине їх в незвичні чи скрутні обставини! Пласт має на меті виховати самостійних, енерґійних і відважних одиниць, що в житті завжди будуть переможцями.

Спільні гри, прогульки, вправи, сходини й спільне таборування привчать молодь до громадського життя, розвивають товарискість та почуття справедливости, бо в пласті нема бідних і багатих, „панських" і „простих" дітей — всі рівні, всі брати. Ось точка 4. Пластового Закону каже: пластун приятель усім і брат інших пластунів. Пласт вщеплює й інші етичні та естетичні засади, про що є мова в інших точках Пластового Закону: пластун твердо дотримує своє слово; пластун корисний і радо всім помагає; пластун поводиться все чемно та по-лицарськи; пластун приятель звірят та ростин; пластун усе доброї думки та веселий, пластун чистий у думках, мові та вчинках.

Спортові гри, вправи, а, головне, частий побут у природі загартовують молодь, роблять її життерадісною й життєздатною. З душних, закріплених, нездорових мурів міста кличе чарівна природа.

„...Ми діти матери природи.
До нас шумить зелений бір;
В лісиж! Поля! До вільних гір,
На ясні зорі, тихі води!*)

відповідають на цей заклик природи стрункі ряди пластунів, машируючи до пластового табору.

На пластових стрічах і зїздах пластуни входять у звязок з іншою своєю й чужою пластовою молодю. Пластун Неґр чи Ескімос почуває себе однаково членом кількаміліонової пластової родини, як американський чи французький пластун. Для української молоді на чужині зносини з молодю інших братніх народів мають велику вартість. Про виступи українського пластунства на міжнародніх зїздах (джемборі) були докладні статті в українській пресі. Кожний признає велику вагу такої репрезентації України на інтернаціональних здвигах.

Пластові орґанізації або й пластові відділи окремо улаштовують національні свята, вистави; мають власні бібліотеки; улаштовують ріжні курси й виклади; видають власні часописи і т. д. й тим багато сприяють культурно-освітній роботі, особливо між молодшим громадянством свого народу.

Життєздатність нації залежить у великій мірі від життєздатности й свідомости її молоді. Такою молодь стане в Пласті! Ти ячі української молоді в Г личині промовляли:

Пласт наша гордість і мрія!
Для Вітчини цей наш труд.
Буйний в нім порив, надія;
В Пласті росте новий люд!**)

Хай ці слова посвяти й патріотизму стануть рідними українській молоді на чужих землях, щоб скорше прийшов момент, коли пластова молодь з усіх українських земель зможе заспівати цю пісню вільно і спільно.

---

* Частина пластового гимну, що співають українські пластуни на Закарпатті.

**) Частина українського пластового гимну Західної України.

Пластунка Н. Козицька.

Н. Семотюк.

МІЙ ПОБУТ В СТАРІМ КРАЮ

(3)

Канцелярія бла замкнена, і я пішов за той час до Народного Дому. Там є маленький коопеpавний склеп. Застаю там пару людей, і питаю, коли буде секретар в канцелярії. „От незадовго", відізвзся один. Я тоді почастував папіросками всіх, скільки там було, бо мусів дати щось уторгувати. Я пізнався там в скорому часі і мені показували свою ґардеробу і що тільки мене інтересувало. Я мав при собі фотоґрафічний апарат і дуже хотів узяти знимку з Народного Дому і з церкви. Та було запізно, а подруге, голова дому сказав, щоби чекати нагоди, бо вже нераз таке трафлялось, що поліція може забрати апарат і що, можу мати досить клопоту. Каже, що забагато сьогодня рогатої худоби вештається по селі.

Коли канцелярія була отворена, то один дав мені знати, що прийшов секретар. Приходжу і застаю там двох жандармів, секретаря і пару людей. Мають якусь справу. Мені сказали вийти на двір і там зачекати. Сиджу я коло двацять мінут і курю папіроску. Нараз виходить парубчисько, а за ним поліціянт з револьвором у руках, тай каже до мене: „Будьте свідком, що коли цей чоловік буде пробувати втікати, то так його застрілю, як пса. В мені душа завмерла. Не знаю, що є. Поліціянт бере ровер і кричить до парубка: „Пхай!"

Показується голова писаря у дверях і каже до мене: „Прошу до середини!" Сів я на лавку і розглядаюся. Люди повиходили, бо поліціянт сказав, що можуть іти додому. Лишився я, писар і поліціянт. Сказав я, пощо прийшов, і мене пізнав зараз і зачав деяку розмову. Поліціянт не казав нічого, бо був так зденервований й червоний, як бурак, і памаленько приходив до себе. Я знов зачав частувати папіросками — і не оминув і поліціянта, — тай таки засвітив свою папіросницю і подаю вогню. І знов моя папіросниця опинилася в руках поліціянта. Я пригадав собі, але то вже було запізно. Пооглядав на всі боки та віддав мені назад. Тоді зачав мене легенько питати польською мовою: „Ну, і як вам тут сподобалося в Польсце?" І чи я приїхав на завжди, чи тільки так? Я сказав, що тільки на пару днів, бо на стало то не був би тут ніколи. Зачав він говорити по українськи несогірше і богато. Був на декотрі питання заінтересований, а найбільше його заінтересувало американське військо і поліція. Багато було запитів за большевиків, котрі мали ніби зробити якийсь переворот в Америці. Казав, що напевно воно до того дійде. Я це йому перечив і доказував, що в Америці є свобода і вільність переконань, не тільки на папері, але й на ділі. До якогось перевороту воно не може дійти, бо нарід без ріжниці національности чи переконань любить той край і шанує. Ми розійшлися досить пізно.

Другого дня я був у церкві. Церква мурована може найгарніша на цілий повіт, тільки що ще не мальована. Пару років тому, купили дуже коштовний іконостас і позолочені царські ворота. Одна баня була ушкоджена у часі війни, а тепер тільки так заліплена. Колись перед війною людей було в церкві багато, а тепер щось багато відвернулось. Колись там був знаменитий хор, а тепер сумно: нема кому співати, хоч село велике й славне. Колись туди приходили з далеких сторін учитись на дяків, а нині аж сумно згадати. Народний Дім тримається досить добре і має багато членів, тільки, що має перепону з боку Польщі, котра перешкаджає і переслідує визначні особи, котрі провадять якусь народну роботу.

По скінченню богослуження, коли ми виходили з церкви, я побачив великий афіш з портретом Івана Мазепи про той концерт, котрий має відбутись пополудні. На жаль афіш довго не встояв, бо по одній годині чиясь рука його здерла. Як мені говорили, таке є там все. Афіш ніколи не може встояти довго, бо або поліція або замотеличені давні хруні його здруть.

Пополудні саля була цілком набита. Співав хор з яких трицять і пять співзків. Були теж деклямації. Все відбулось знаменито.

Другого дня я поїхав до Снятина. Там я здибався з тим, про котрого попередно згадував, з Харуком. Пішли ми до ресторану дещо зїсти. Людей було досить тай ляшні теж не бракувало. З другого стола обзивається знайомий до нас: „А що ви, пане Галайда, так зажурились?"

„Е, дайте спокій! От думаю, бо мені снилось таке, знаєте, дивне, що я й жінці розказував тай сусідам, та ніхто не хоче вірити".

„Та що? Чейже можете сказати?"

Та воно таке: ніби я заснув тай сниться мені, що я прийшов до Бога тай кажу: Господи Боже, дай нам Україну. Бог видивився на мене тай каже: а ідіть же ви, лайдаки. Я каюся, що дав Польщу. Бо я дав Польщу, а вони давай Литву, давай Україну! Ідіть геть, нема вам України!"

Всі зачалися сміятись. Та Мазурі зрозуміли, до кого воно петься. Один здоровий Мазур подивився зпід лоба тай каже: „А ци пан ві, зе мозе замельдоваць до поліції за образен Посполітей?"

„Або щож я такого кажу? То певно буде уже і заборона сну!"

І хто знає, щоби то було далі вийшло, якби ми були зараз не винеслись з того ресторану.

(Кінець буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Пані Софія Саврук, Алентавн, Па. — Пишете, що дня 28 лютого вислали допис про збірку в сумі $7.13 на інвалідів і питаєте, що за причина, що досі не було це поміщене. І вимагаєте відповіди. Та без потреби, бо вже десятки разів були відповіди на такі запити. Залягають спиcи і дописи з жертвами ще з грудня, а не з кінця лютого. Мабуть на світі нема другої ґазети, яка виходила би на 4 сторони, як наша „Свобода", з яких дуже часто майже одну сторону присвячується на збірки жертв. Чи маємо перемінити цілу ґазету на такі оголошення? Нема в нас ніякої злої волі щодо тих оголошень чи дописів. Ми добре розуміємо тих, що збирають жертви, що їм залежить на тім, щоби жертводавці якнайскорше побачили свої імена в ґазеті та провірили, чи їх жертви пішли на призначені ними цілі. Але це неможливо виконати, бо тоді треба би видавати „Свободу" в часі від листопада до лютого тільки для оголошування жертв.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ВЖЕ ВСЬОГО ВЧАТЬ.

Свого часу, з нагоди обмеження урядом годин праці, думано над тим, як учити людей уживати вільного часу.

Недавно тому суперінтендент шкільництва в Шікаго радив на зборах товариства Марка Твейна завести в школах курси для розуміння гумору.

Тепер знову в Парижі задумують Французи створити на літо школу, в якій будуть учити Американців смакувати французькі страви й вина.

Чи не станеться тут, як це бýло нераз уже з іншими справами: чим більше нас учать, тим менше ми здібні вчитися самі.

ЧИ ВЖЕ ВСЕ ВМІЮТЬ?

Французька школа, що має вчити Американців смакувати французькі страви й напитки, буде держатися засади: „Добра пожива й добрий напиток це справа не грошей, а манер".

Коли так, то чи не повинні би Французи піти теж до школи вчитися смакувати нефранцуські страви й напитки?

Якби так відкрити для Французів школу українського борщу?

ҐАЗЕТ НЕМА, АЛЕ ЦЕНЗОР Є.

Голосять у світі про потребу цензури на ґазети, і маленька република в Еспанії, Андора, завела й собі цензуру на ґазети.

Завела цензуру, хоч у цілій републиці нема ґазет.

Інші краї стараються завести ґазети, а Андора — цензуру.

Це щось, як у Росії большевики, захопивши владу, думали поправити рільну господарку через заведення електричного світла по стайнях, а не через заведення в стайнях коров.

БІДНИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ЛЕТУН.

Не більше як місяць тому військовий летун мав загальне поважання. Нині його вже за боже пошиття ніхто не має. Мовяв, що варта летун, коли він почти возити не вміє?

Та скільки між критиками військового летуна знайшлосяб людей, котрі були би добрими листоносами на суші? Що людина вміє ходити по землі, з цього ще не виходить, що з неї був би добрий листоносс, хоч діло листоноса, здавалосяб, усе в ходженню.

Чомуж тоді дивуватися, що летун, котрого вчили битися в повітрю, не вміє повітрям листів возити?

ПОЩО УРЯДОВОЇ ДОПОМОГИ.

Вилієм Герст, великий ґазетний видавець, виступає проти заходів уряду для відбудови краю на тій основі, що й без урядової допомоги бизнес в Америці поправлявсяб.

Це щось, як той загорілий большевицький комісар, котрий, прийшовши поправляти господарку на селі, навчав сільські дівчата не брати, йдучи по воду, коромесла з собою. Пощо коромесла? Не лекша коновка без коромесла.

Якби за якийсь час показалося, що й з урядовою допомогою американський бизнес не підноситься, Герст буде міг сказати: „А я не казав, що допомога пса варта? Не казав я не тратьте, куме, сили: спускайтеся на дно?"

ОБЕРЕЖНО.

Японці обшукували Американців, котрі йшли на коронацію цісаря Манчука.

Якби на коронацію пішли Москалі, то Японці обшукалиб їх по коронації.

ЧЕРГОВИЙ КЛИЧ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ.

ВНУТРІШНЯ ПОЗИЧКА РІДНІЙ ШКОЛІ

Загальний Зїзд „Рідної Школи", що відбувся 25 грудня 1933 р., порішив розписати в лютім 1934 р. внутрішню безпроцентову позичку для Рідної Школи в сумі 250,000 злотих, платну на довжні грамоти по 25 зл. до 31 липня 1934 р. включно. Цю позичку зверне Рідна Школа протягом 10 літ, від 1936 р. почавши, льосуючи кожного року 10% загального числа позичок.

ГРОМАДЯНИ!

Тверда дійсність української нації наказує плекати в народі прикмети, що означують його окремішність. Будучність народу велить розвивати в кожній одиниці ті внутрішні сили, які завсіди й у слушний час спонукають її виявити себе і свій нарід перед світом. Розум нації вимагає, щоби молоде покоління, хоч задивлене в далечінь, уміло добачувати прірви й перешкоди в той час, коли журба українського народу бється між надією й острахом про майбутність.

Більше як пів століття розясновала Рідна Школа народови словом і ділом ці головні основи національного виховання української молоді. Пляном своєї діяльности вона й сьогодні насвітлює велику тайну, якою є тепер ще невидне завтра.

Приймаючи одну чи другу думку, якщо вона тільки не суперечна з християнською етикою, Рідна Школа не стає оруддям громади, партії, чи гуртка, який видвигає такі самі або подібні гасла. **Вона була, є, бажає й мусить остати всенародньою установою, бо її завданням — зберегти чистоту національної душі української молоді.** — І треба сказати без перебільшення, що як розноситься у просторі шелест подільського збіжа під літнім леготом, чи шум карпатських ялиць, потрясених буревієм, так розходиться виховний вплив Рідної Школи на ввесь нарід, на всі його верстви.

Тому обовязком цілого українського громадянства дати Рідній Школі піддержку в її змаганнях; таку піддаржку, якої вона в данім часі вимагає.

Тим разом Рідна Школа домагається у свого власного народу зворотної, хоч і безпроцентової позички, яку забезпечує цілим недвижимим і движимим майном Товариства та його доброю славою. Позичка буде сплачена в цілости протягом 10 літ.

Рідна Школа потребує гроша, щоби як у Централі так і в кружках стати вповні незалежною від посторонніх чинників, щоби ще більше пляново поширити свою виховну діяльність, щоби з тієї діяльности користала вся українська молодь: і в міських сутеринах, і під сільською стріхою. Безнастанні недостачі ослаблюють її снагу й припинюють розгін.

Дотеперішній розвиток Рідної Школи додає нам віри, що наш поклик не прогомонить безслідно; що він досягне кожне українське серце й викличе в ньому охоту — станути ділом поруч тих, що обстоюють найосновніше право народу — право на рідне виховання рідної молоді. **Віримо, що не буде одиниці, яка самостійно, чи у складці з іншими не закупила би хоч одної довжної грамоти Рідної Школи; що не буде не то українського товариства чи організації, але навіть гуртка, які стоялиб осторонь у тім моменті, коли річ іде про основи буття української нації та її право на самостійне життя.**

Сповнім у цілості ту вимогу, яку ставить до нас теперішня хвиля, й засвідчім нашу віру в силу народу.

Бо віра — це найбільша сила!

Головна Управа Рідної Школи: Іван Галущинський, голова; о. д-р Лаба Василь, І. заст. гол.; Радловський Орест, скарбник; д-р Коновалець Мирон, секр.; Великанович Дмитро, ІІ. заст. голови; Ластовецький Микола, Масляк Ярослав, о. Бараник Северин, о. Гриник Василь, д-р Дашкевич Олена, Каменецький Юліян, Кузьмович Володимир, Криса Іван, Малицька Константина, Марченко Андрій, Олексин Іван, Семянчук Іван, Скоплякова Іванна, д-р Ярема Яким.

СЛІДОМ ВІДВАЖНИХ.

Всі ми ще не забули тої трагічної події, яка стрінула славних литовських летунів, капітана Степана Даріюса і поручника Стасіса Ґіренаса, котрі перелетіли щасливо Атлянтійський океан і згинули підчас нещасливого випадку недалеко своєї цілі, міста Ковна, тимчасової столиці Литви, куди вони прямували.

Сумом покрилася тоді литовська земля. Сумом були перенятi Українці, бо й ті були при відлеті відважних литовських летунів, коли вони пускалися з Америки в далеку і небезпечну дорогу.

Йозас Ямес Янушавсказ.

Загинувші литовські летуни залишили по собі не тільки жаль і память про їх славний вчинок, але і славний заповіт. Як вибиралися в лет через океан, виготовили останю волю, яку просили оголосити на випадок, якби загинули в дорозі.

В тім тестаменті була відозва до литовського народу. А як її оголошено, знайшлося багато геройських литовських синів, котрі зголосилися до нового лету з Америки до столиці Литви, щоби в той спосіб докінчити задумане загинувшими героями діло.

Вибрано одного з них як найвідповіднішого до виконання цього. Є ним летун Йозас Ямес Янушавсказ (Янушас). І от він вибереться літом, сам один, щоби перелетіти Атляінтійський океан і без перестанку летіти аж до Ковна. Вже збирають жертви на закупно відповідного літака й інших, потрібних для цього лету річей.

Йозас Янушас родився в Литві, а до Злучених Держав прибув, як йому було 12 років. Тут покінчив він школи. Підчас світової війни служив в авіяційнім американськім корпусі. В 1923 р. вступив до военної авіяційної школи в Сан Антоніо, Тексас, щоби видосконалитись у летунстві. Там купив собі літак і перелетів звідтам до Шікаґо. Від того часу працював у ріжних американських підприємствах, як у "Gates Flying Circus", де жив в дружбі з Клайдом Пенґгорном, славним летуном, що перелетів Пацифік. Далі служив в "Curtis Flying Service" у Велей Стрім, Н. Й., як інструктор і летун. Служив теж у "Pan-American Airways System", а мешкаючи в Крістоболь, Панама, возив почту аж до пятьох держав Полудневої Америки, перелітаючи дуже часто через море з Маямі до Куби, Нікараґви і Панами та відбуваючи подорож, яких 1,400 миль довгу.

Вернувшись до Шікаґо, служив як перший летун в "Century Air Lines", перевозячи подорожних до Клівленду, Дітройту і Сейнт Луіс. Тепер готується до лету на Литву, землю своїх батьків. Щасть Боже у тому змаганню!

Казис Відікавсказ,
Філаделфія, Па.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КНИЖКА ЗПІД ПЕРА АМЕРИКАНСЬКОГО УКРАЇНЦЯ.

Появилася друком цікава книжка: „Спомини о. О. Пристая", під редакцією д-ра Л. Мидловського, видавничої спілки „Діло" у Львові.

Перший том має заголовок: „З Трускавця у світ хмародерів". Судячи по титулі цеї книжки, читач сподівався би чогось далекого, чужого. Та перечитавши сторону-дві, він переконається, що там описане сільське життя в 70—80 роках минулого століття, і то не лише Трускавця, біля Борислава, але взагалі життя пересічного села на Україні. Ми бачимо сільського хлопця, пастуха, Олексу Пристая, як іде з села до міста, до школи і веде з собою читача, мов прикованого. В місті він знаходить багато труднощів від вищої влади та скупу підпомогу від батька-селянина. Міське життя і шкільна дисципліна кристалізують характер хлопця так, що як у шестій клясі батько цілком відказується давати грошеву поміч, хлопець власними силає заробляє на науку, вчиться і змагає до вищої цілі. Такі недостачі неодному студентови приходилось переживати, коли вийшов зпід сільської стріхи.

Шановний автор, о. Пристай, має дар доброго оповідача. Він є в літах, але його молодечі дні і тодішнє життя в Галичині стоять йому тепер перед очима, мов переживав би їх щойно вчера. Читаючи цей перший том, читач мимоволі пригадає собі молодечі дні на Україні. Його опис сільського життя є один з найліпших в українській літературі. Книжка є не тільки цікава змістом-стилем, але й поучаюча. З такої книжки американський читач довідається багато не тільки про сільське і міське життя, але й про те, як наша молодіж бідувала в школах, заки вивчилася і вийшла в люди. Читаючи цю книжку, читач знайде не лише солодощі, але й вислови терпкої правди.

„Спомини о. Пристая" це друга з ряду така книжка, написана американським Українцем-імігрантом. Першу таку, тільки коротшу, книжку видав наш славний імігрант о. Агапій Гончаренко майже сорок літ тому. Шановний о. Ол. Пристай, теперішній парох у Ню Гейвен, Конн., і знаний наш патріот-громадянин, видав перший том „Споминів" власним коштом, отже успіх першого тому може багато причинитися, щоби скоро вийшли й інші томи. Наше громадянство повинно щиро привитати цю працю, бо такі книжки це рідкість у нашій літературі.

Василь Галич.

ТАЙНА ДОБРОЇ КАВИ.

Чи ви приготовляєте поживу без соли і перцю? Певно, що ні, отже чому приготовляєте каву без її найбагатшого і найважнішого коріння: цикорії?

Цикорія — це городина. В ній нема кофеїни. Цикорія є затверджена Американським Медичним Товариством як добрий додаток до кави. Славні лікарі також затвердили цикорію як добрий додаток до кави.

„Злучені Держави і Національна Диспенсерія", яка є признана лікарями й аптикарями як авторитет, признає, що „цикорія є здоровим додатком до кави" і вірять, що вона додає більшого апетиту, помагає травленню і відживлює нирки.

Попробуйте нині. Памятайте, цикорія Франка є дешева, здорова і знаменита.

Чим є сіль для поживи, тим є цикорія Франка для кави.

Цикорія Франка продається всюди в коробках, трубках і пастильковій формі. Десятьцентова коробка дає вам 6 до 8 горняток доброї кави кождого дня, отже вистарчить вам більше як на місяць. Коли ви не можете дістати її у вашому сусідньому склепі, вишліть нам 10 центів почтовими значками, а ми вишлемо вам коробку цикорії негайно. 64,76

HEINR. FRANCK & SONS
FLUSHING, N. Y.

ПОЗІР!—УКРАЇНЦІ МІСТА НЮ ЙОРКУ Й ОКОЛИЦІ!

ЗАХОДОМ „КОМІТЕТУ ДОПОМОГИ ЛЕМКІВЩИНІ"
В НЮ ЙОРКУ
й за піддержкою ОРҐАНІЗАЦІЇ „О.Д.В.У."
—: отсим скликається :—

ВЕЛИКЕ МАСОВЕ ВІЧЕ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1934 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
217-219 EAST 6th STREET NEW YORK, N. Y.

Ціль віча:

1. СПРАВА ДОПОМОГИ ЛЕМКІВЩИНІ В ПРОСВІТІ,
2. ПРОТЕСТ ПРОТИ ПОЛЬСЬКОЇ ШКІЛЬНОЇ РЕФОРМИ, що має за ціль знищити українську душу в українських дітях.

Головну промову виголосить редактор ОМЕЛЯН РЕВЮК.
Говорити муть теж інші визначні бесідники.

Початок в годині 2.30 пополудні. — Вступ вільний.

Все Громадянство, без огляду на політичні переконання, а ЗОКРЕМА ЛЕМКИ, обовязково повинні прибути масово!

УКРАЇНЦІ! — Наші брати на усіх Українських Землях окупованих Польщею завзято боряться з ворогами за національне існування та за збереження своєї національної душі, — в першій мірі ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ ДУШІ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ від знищення поляками. В тій цілі ведеться боротьба ПРОТИ НОВОЇ ШКІЛЬНОЇ РЕФОРМИ, яку поляки завели на знищення української школи та в цілі викривлення душі і характеру української дитини.

На цю боротьбу наша еміграція, занята протибольшевицькою акцією, дотепер не могла звернути належної уваги. Одначе мусимо памятати на обовязок помагати красві в цій боротьбі.

В найгіршому просвітному положенні знаходиться тепер ЛЕМКІВЩИНА. Не тільки тому, що нова польська реформа грозить духовою загладою молодим Лемкам, але й тому, що ШКІЛЬНИЦТВО НА ЛЕМКІВЩИНІ ВЗАГАЛІ СТОЇТЬ НА НИЗЬКОМУ РІВЕННІ.

Протестуючи проти ляцьких зазіхань на душу українську, ми мусимо звернути спеціяльну увагу на конечність просвічення Лемківщини. Всі Українці, а земляки Лемківщини зокрема, мусять доложити старань, щоби помогти Лемкам вирватися з лабет анальфабетизму та польонофільства, та освідомити їх національно. Лемки не смiють затратити свідомости цего, що вони є частиною Українського Народу, а їх земля є частиною Великої Української Землі. В них мусить бути переконання про потребу невтомної та чинної боротьби з ляхами вже тепер. Про це їх треба освідомляти безперестанною працею, — так, що коли прийде слушний час до визволення, щоби Лемки без вагання вхопили за зброю, прогнали ворога зі своєї землі та стали частиною Соборної Української Держави.

„Комітет Допомоги Лемківщині" в Ню Йорку.

Мусій Степанчук.

НА СТРІЧУ ВЕСНІ.

Ох, весонько, ти любонько,
Крилатая голубонько!
Ох деж ти забарилася?
Чи в теплий край укрилася?
Чи в небі за філярами,
Чи в безвістях, за хмарами?
Чи в морі ти купаєшся,
Чи в пралісах ховаєшся?
Чи з лютими тиранами,
Ворогами і катами,
Пируєш ти і бавишся,
А нас бідних цураєшся?

Прилинь до нас на крилоньках,
Ми ждем тебе в криївоньках;
Ми ждем тебе у холоді,
В журбі, нужді і голоді.
Ми сонічка твойого ждем,
З тобою ми в розтвір підем;
Підемо в гай, у ліс, поля,
Там жде на нас рідна ріля.
Там праця жде нескінчена,
Що в сніг була пригнічена.
З тобою сили здіймемо
І діл своїх докінчимо.

* * *

Іде весна... Ох доленько!
Кидаймо сум і горенько!
Ось вітер нам прихильний дме,
Путь наша не трудна буде.
Ходім! Весну стрічатимем!
Теплом весни кріпімося,
Бо ранком, що успіємо,
Що весною засіємо,
Нам осінь збір стократь оддасть:
В нас хліб буде, сила і власть.

ДО БОЮ!

Я до тих своє слово звертаю,
Чиє серце за край наш болить,
Хто йому лиш служити бажає,
Хто не хоче рабом вічно жить.

В чиїх грудях за рідну країну
Бється серце гаряче, як жар,
Хто життя своє, кожду хвилину
Принесе Вітчині на вівтар.

Чи не досить глумились над нами
Москалі, і Ляхи, і хто хтів?
Чи не досить їм бути панами —
Нам носити лиш ярма рабів?

Коли хочемо вільними бути,
Мати вільну Державу свою:
Це лиш силою можна здобути,
Або голову скласти в бою.

Станемож, браття, всі за Вкраїну
Під стаг наш, нестримні, сильні:
За Соборну, Велику, Єдину,
За Народ наш, що гине в тюрмі.

П. Дудниченко.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЗИМОЮ.

Земля заснула, вкрита пухом білим,
Мов молода в німому дожиданні.
Застигли дерева, у срібний іней вбрані,
І вітер диха подихом несмілим.
Спокій...

Веселого не чути ані згука:
Усе кругом, мов в чарівному сні,
Лиш часом гилька хрусне в тишині
Та одностайно дятель десь застука,
І тишина...

П. Т.

This is a photograph of Alexander Archipenko's work, valued at $300.00, which was donated by him to the Emergency Relief Committee For Starving Ukrainians (under the sponsorship of the Ukrainian National Women's League of America) to be used in its campaign to get funds for the starving Ukrainians in Ukraine under the Soviets.

It is an original bronze statue, silver plated, and set on a white marble stand. It is on exhibit, with other gifts, at the "domiwka" of the U. N. W. L. of America, at 30 East 7th Street, New York, N. Y.

THE SPORT WHIRL

PERTH AMBOY U. S. C. WIN

The Ukrainian Social Club of Perth Amboy, N. J. won its first game in the Gold Metal Tournament by defeating the strong Breslaws Big Five by score of 25 to 23. The Tournament is under the auspices of the local Y. M. C. A. In order to be eliminated a team has to lose two games. The tournament teams are very strong, and have many prominent players.

The "Ukes" have a very scrappy combination and ought to go places. Playing with the Ukes are such stars as Sammy Charnesky, who is a very snappy player and plays with the Newark Normal School; Eddie Gadek, former P. A. H. S. luminary and who now also performs at Newark Normal; Paul Josaloff, a very sterling guard from North Jersey; Little Nick Hallis, who performs with Essex Jr. College; Bill Sischultz, the Bloomfield luminary; Joe Romanetz, Ad Kozloski and Steve Roab—all of who performed with P. A. H. S.

In winning from Breslaws Big Five the Ukes led thruout the contest but had to fight hard to win 25 to 23.

ROCHESTER ST. JOSAPHAT'S RESERVES

The St. Josaphat's Reserves of Rochester, N. Y. will soon clash with the Columbus Civic Center Reserves for the city championship in their class.

The following players are on the Reserves: P. Tomson, C. Sorocty, F. J. Strelitz, B. Furulla, S. Kowba, F. Melnyk, M. Plekan, Holowka and M. Hryzak.

The St. Josaphats, with 15 wins to their credit during this season, are still going strong.

The Irondequoit Ukes is the only team in Rochester in their class. The Reserves have defeated two Ukrainian teams—the Syracuse Ukes 41—16 and Irondequoit Ukes 53—19.

The St. Josaphats and St. Josaphat's Reserves are willing to travel 150 miles to 200 miles from Rochester, N. Y. for games.

Best Wishes to all Ukrainian clubs.

ST. JOSAPHAT'S A. C.
303 Hudson Ave.,
Rochester, N. Y.

ВІД УКРАЇНСЬКОЇ СТРІЛЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ.

Згідно з постановою Українська Стрілецька ромада з дня 26 січня ц. р. поручено п. Марії Скубовій підчас її обїздки українських кольоній переговорювати з місцевими організаціями в справі оснування кружків Українського Червоного Хреста, якого статут виготовить управа У. С. Г. і який буде затверджений на конвенції делеґатів заложених кружків У. Ч. Х.

До часу конвенції кружки У. Ч. Х. будуть у звязку з Тимчасовою Управою У. Ч. Х., яка покликана до життя при Управі У. С. Г.

По ближчі інформації звертатись до секретаря У. С. Г. на адресу:

Dr. Paul Dubas,
1430 West Girard Ave.,
Philadelphia, Pa.

За Управу У. С. Г.:

Д-р В. Ґалан, голова;
Д-р П. Дубас, секретар.

ЯК МИ ПОМАГАЕМО РІДНОМУ КРАЕВИ.

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

Коляда на Рідну Школу.

Жертвували по $2: С. Комарянський, М. Мельничук, П. Сернюк, С. Сіґель; по $1: Клюб Українсько-Американських Горожан, Т. Сюрко, І. Бабак, Н. Зюбровський, В. Михалюк, Н. Косован, С. Федишин, Ю. Грицай, В. Чучман, Г. Медвідь, К. Гнип, П. Дворянин, Д. Бодак, Й. Дугай, В. Труфин, С. Куницький, І. Макаровський, П. Лемішка, В. Ференц, С. Цюпка, С. Колидийчук, Ю. Варшона, І. Дух, О. Базарницький, Й. Юркевич, Т. Вітковський, І. Голендер, С. Рикуник, П. Цюнка, І. Блиньковський, В. Памура, С. Шуманський; по 75 ц.: П. Куцийкий; по 50 ц: Н. Яворський, П. Підлиський, П. Кожух, В. Вовнянко, М. Корпіна, А. Ґарбузінський, Я. Варшона, М. Тирновський, І. Михальчишин, В. Перець, М. Іващишин, Ю. Михайловський, Д. Митолінський, Т. Пушкар, М. Микитин; по 25 ц.: Д. Підлиський, Д. Кутянський, І. Молюкевич. Дрібними жертвами зібрано 50 ц. Із викупу Підлиської Гори осталося 72 ц. — Разом заколядовано $51.22, котрі вислано до краю через Обеднання. Колядували: Гнат Бабак, Н. Зюбровський, І. Макаровський і Василь Михалюк.

Колядник.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

На боеву акцію УВО.

На приказ Головної Управи Чорноморських Січей в Америці до всіх сотень, щоби занятися збіркою на поміч боевій акції, себто тим, котрі борються з нашим відвічним ворогом окупантом на нашій прадідній землі за свою незалежну Українську Державу, Друга сотня Чорноморської Січи в цій місцевости припоручила своїм членам, щоби занялись збіркою на цю ціль.

На листу ч. 1. (збирала Марія Фурка) зложили жертви: по $1: А. Чеснюк, А. Каричак, П. Фурка, В. Жуковський, С. Валович; по 50 ц.: В. Журавецький, К. Коченаш, Б. Коченаш, А. Пельо, Ф. Кричковський, А. Гребиняк; по 25 ц.: Т. Пельо, М. Попко, А. Фурка, Т. Фрицук. — Разом $9.

На листу ч. 2. (збирав Василь Гаевий) жертвували: по $1: С. Мазуренко, С. Ґладкий, В. Кушнір, М. Баран, М. Клапко, Я. Улінський, М. Дячик, Б. Шустикевич, С. Ґнира, С. Осціславський, В. Доброводьський, П. Костик, С. Волошин, І. Ковальчук, Л. Онуфрів, В. Цан, С. Кіцей, Д. Кіцей, Т. Радишевький, С. Котович, В. Котович, Ф. Ґензел, І. Коцюба, І. Бараник, М. Косоноцький, І. Гладьо, Г. Федів, С. Мисак, Г. Евусяк, В. Гаевий; по 50 ц.: П. Мазур, В. Шіра, П. Ікалович, М. Магура, Е. Салюк, В. Малиняк, Я. Сай, Н. Лубій, І. Поронович; по 25 ц.: І. Мендак, С. Войчишин, А. Корнило, П. Лахоцький, С. Дмитрів, П. Магура, І. Мидь, І. Лисяк, І. Труш. — Разом $36.75.

На листу ч. 3. (збирав Семен Венґер) жертвували: по 50 ц.: Н. Харитчак, В. Панаківський; по 25 ц.: А. Бурак, С. Венґер. — Разом $1.50.

Разом всього зібрано $47.25, котрі переслано до краю через Обеднання.

Управа Чорноморської Січи, 2-га сотня.

ПІТСФІЛД, МАСС.

Коляда на Рідну Школу і інвалідів.

Колядувала молодіж, хлопці і дівчата Українського Молодечого Клюбу, котрий гуртується при українській церкві. Заколядували $25.25, а $4.47 зібрано ще в листопаді м. р., в церкві при панахиді за полеглих героїв. Разом переслано до Рідного Краю через Обеднання $30, по половині на Рідну Школу і інвалідів.

Жертвували: по $1: Г. Базан, Н. Н., Параска Спасик, Ю. Спасик, Оксана Соколовська, С. Антонічук, П. Андруняк, І. Басістий, О. Левкович, І. Косован, Д. Закарданський; по 75 ц.: І. Ґричак, А. Гуска; по 50 ц.: Н. Стефанюк, Катерина Количак, Г. Яремій, П. Шульган, Т. Спасик, М. Никорчук, Г. Соколовський, П. Семенів, І. Тимчук, Г. Заверуха, Оксана Муневич, Ю. Гуска, І. Семенів, Н. Стефанюк, Олександра Сарафин, О. Гуска, І. Найда, К. Бачинський, В. Мираняк, Г. Колодрубський, Н. Іванчук, О. Яремій, Я. Харів; по 25 ц.: Н. Амбросічук, І. Олексин, А. Никарчук, Т. Яківчук, А. Никарчук.

Олекса Яремій.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

На забаві у громадян Жеребецьких в Ню Йорку з нагоди закінчення весілля п. Володимира Ґринюха зложили на боєвий фонд слідуючі по $1: В. Жеребецький, Анна Жеребецька, М. Іванів, М. Гринюх (з Ботлер, Па.), В. Ґринюх, І. Ґусак; Олена Марчишин 50 ц. Разом $6.50.

Анна Жеребецька.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

(70)

Тарзан пізнав свого приятеля, Комодофльоренсаля, малого князя піґмеїв. Він не міг вірити своїм очам. Малий князь був тепер такий великий, як він! Князь дав йому знак, щоби мовчав, кажучи: „Тут я не князь. Тут я тепер Аопонато". „Алеж ти такий великий, як я", сказав Тарзан.

Князь усміхнувся. „Чи не лекше повірити, що це поменшено твій ріст, ніж повірити, що збільшили ріст усього народу та величину всіх причандалів?" Тарзан насупив брови та дивився задуманий на свого приятеля.

„Алеж це неможливе!" — крикнув він нарешті. „І я це вважав за неможливе кілька місяців тому", сказав князь. „Як це зроблено?" — спитав Тарзан. „Це зробив найбільший розум у краю Мінунів, Зоантроґаґо, Вальмак, твій власник", відповів князь.

„Це Зоантроґаґо тебе спіймав", говорив далі князь. „Як ти впав, він зробив так, що ти стратив притомність. Як ти був без памяти, тебе перевезено сюди. Як тебе доставили безпечно до Вельторісмакусів, Вальмак став працювати над тобою, щоби зменшити твій ріст".